

BDK01

Bedrijven en organisatiestructuren

TOUCHTECH

Auteur
A. van Esdonk

Eindredactie
M. van der Sluis

v1.0

Introductie

Alex wil een eigen bedrijf beginnen

Alex werkt al zeven jaar als installateur en onderhoudsmonteur van cv-ketels. Hij heeft de laatste vijf jaar gewerkt voor Limmers B.V. Dit bedrijf staat te koop. De eigenaar, Ruud, wil met pensioen en heeft geen opvolger. Alex denkt er over na om als het bedrijf verkocht is voor zichzelf te beginnen.

Ruud heeft dit gehoord en heeft Alex gevraagd of hij Limmers B.V. niet wil voortzetten. Alex twijfelt. Hij dacht altijd aan een klein bedrijf, waar hij alleen zou werken. Het bedrijf van Ruud vindt hij eigenlijk te groot. Met twaalf installateurs en een secretaresse die alle administratie regelt is het een hele verantwoordelijkheid. Alex besluit om goed uit te zoeken wat de voor- en nadelen zijn van zelf een nieuw bedrijf beginnen, of Limmers B.V. overnemen.

Figuur 1 Alex is een ervaren installateur. Hij wil graag voor zichzelf beginnen. (Bron: Shutterstock)

Oriënterende vragen

- Denk jij weleens aan het beginnen van een eigen bedrijf? Zo ja, wat lijkt je daar leuk aan?
- Wat zou jij doen als je in Alex' schoenen zou staan: een eigen bedrijf beginnen, of het bedrijf van Ruud overnemen? Waarom?

Theorie

Kernvragen

- Wat is een organisatie?
- Welke ondernemingsvormen zijn er?
- Wat is een zzp'er?
- Waaraan moet je voldoen om een bedrijf te beginnen?
- Wat is maatschappelijk verantwoord ondernemen?

Bedrijven en organisaties

Bedrijven en organisaties zijn belangrijke onderdelen van onze maatschappij. Ook jij krijgt er in je leven op verschillende momenten mee te maken. Dit begint al als je een bijbaantje hebt, of als je bij een leerbedrijf gaat werken via school. Maar ook in je vrije tijd heb je te maken met organisaties. Denk bijvoorbeeld aan de vereniging waar je sport, of de muziekschool waar je een instrument leert bespelen. Bedrijfskunde houdt zich vooral bezig met bedrijven.

De meeste bedrijven hebben bestaansrecht omdat ze winst willen maken en moeten maken om te blijven bestaan. Dit noem je het economische doel van een bedrijf. Daarnaast vervullen bedrijven maatschappelijke behoeftes: het maken van producten of het vervullen van diensten.

Figuur 2 Ook in je vrije tijd heb je te maken met organisaties. (Bron: Shutterstock)

Een **bedrijf** of onderneming is dus een organisatie die diensten of producten aanbiedt. De meeste bedrijven hebben als kenmerk het maken van winst. Het maken van winst zorgt voor de continuïteit van het bedrijf. Dit noem je profitbedrijven. Er zijn ook bedrijven waar het niet gaat om het maken van winst. Denk maar aan een goed doel. Dit noem je non-profit of not-for-profitbedrijven.

Een bedrijf dat producten maakt, noem je ook wel een fabrikant. Voorbeelden van producten zijn computers, telefoons, auto's en fietsen. Daarnaast zijn er nutsbedrijven en dienstverlenende bedrijven. Nutsbedrijven leveren producten of diensten die van algemeen belang zijn. Voorbeelden hiervan zijn gas- en elektriciteitsbedrijven, postbedrijven, openbaar vervoer en goederenvervoer per spoor.

Dienstverlenende bedrijven leveren diensten. Voorbeelden van dienstverlenende bedrijven zijn banken, verzekeringsmaatschappijen, administratiekantoren, ziekenhuizen en zorginstellingen.

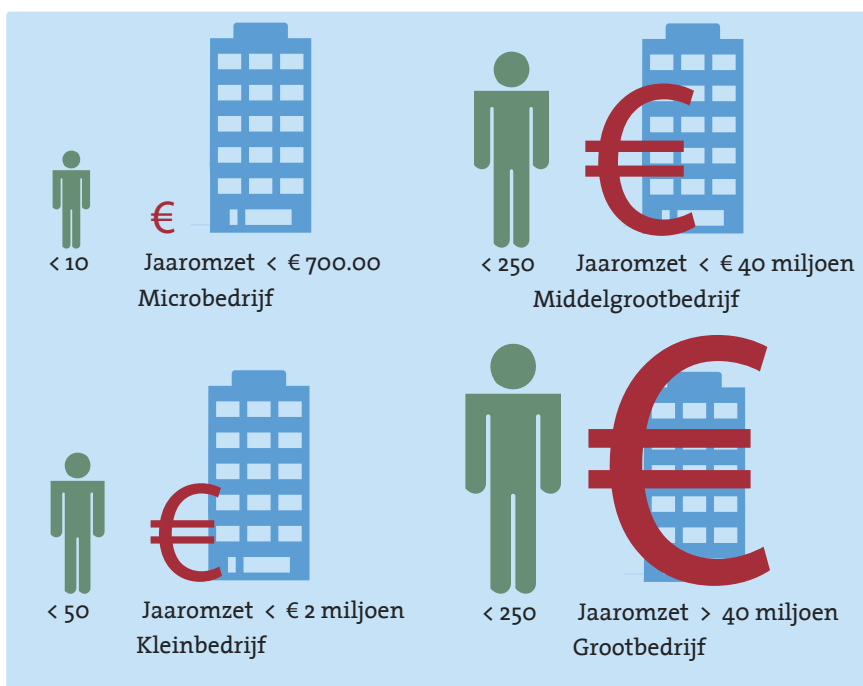

Figuur 3 Het Erasmus MC in Rotterdam is een van de grootste werkgevers van de stad. Het is een voorbeeld van een dienstverlenend bedrijf. (Bron: Shutterstock)

Bedrijfsgrootte

Bedrijven kun je indelen in vier groottes:

- grootbedrijf: meer dan 250 medewerkers en een omzet van meer dan 40 miljoen
- middelgroot bedrijf: minder dan 250 medewerkers en een omzet van minder dan 40 miljoen
- kleinbedrijf: minder dan 50 medewerkers en een omzet van minder dan 2 miljoen
- microbedrijf: minder dan 10 medewerkers en een omzet van minder dan 700.000 euro

Figuur 4 Bedrijven kun je indelen op grootte. (Bron: Shutterstock)

De microbedrijven, kleinbedrijven en middelgrote bedrijven samen noem je het **mkb**: midden- en kleinbedrijf. In Nederland hoort 99% van alle bedrijven bij het mkb.

Praktijkvoorbeeld: Een microbedrijf of een kleinbedrijf?

Als Alex het bedrijf van Ruud overneemt, wordt hij eigenaar van een kleinbedrijf. Er werken op dit moment dertien mensen: twaalf installateurs en een secretaresse. De omzet is ongeveer een miljoen.

Beginnt Alex zelf een nieuw bedrijf begint, dan zal dit zeker in het begin een microbedrijf zijn. De kans is groot dat Alex dan in het begin de enige werknemer zal zijn. Als hij een eigen bedrijf begint, dan kan het bedrijf natuurlijk wel doorgroeien.

In beide de gevallen gaat het om een dienstverlenend bedrijf.

Figuur 5 Het bedrijf van Alex hoort bij het mkb. (Bron: MKB.nl)

Bedrijfstakken en branches

Bedrijven die dezelfde soort producten maken, of hetzelfde soort diensten leveren, vormen samen een **bedrijfstak**. Een voorbeeld van een bedrijfstak zijn bijvoorbeeld alle meubelfabrieken, alle kappers of alle bouwbedrijven.

Bedrijven binnen een bedrijfstak kunnen samenwerken. Op die manier kunnen de bedrijven op de kosten besparen en onderlinge concurrentie beperken. Zij kunnen bijvoorbeeld een minimumverkoopprijs afspreken. Bedrijven binnen een bedrijfstak met hetzelfde productieproces en/of producten die erg op elkaar lijken, noem je samen een **branche**. Binnen de detailhandel is er bijvoorbeeld de levensmiddelenbranche en de branche voor consumentenelektronica.

In sommige branches is er een **vergunning** nodig om te kunnen beginnen. Als je bijvoorbeeld start in de horeca heb je meestal een vergunning nodig. Maar ook bij goederen- of taxivervoer en bij financiële dienstverlening. De verplichtingen verschillen per branche.

Praktijkvoorbeeld: Het verschil tussen bedrijfstak en branche

Bedrijfstakken en branches worden soms met elkaar verward. Hierna volgt voorbeeld om het verschil duidelijk te maken.

Alle winkels die computers verkopen, vormen samen een bedrijfstak. Deze bedrijven leveren de computers direct aan consumenten. De computerbranche is groter dan alleen deze bedrijfstak. Tot de branche horen bijvoorbeeld ook bedrijven die computers produceren en de groothandels die de computers aan de winkels leveren.

Figuur 6 Alle computerwinkels samen noem je een bedrijfstak. De computerbranche is groter dan alleen deze bedrijfstak. (Bron: Shutterstock)

Verschillende ondernemingsvormen

Bedrijven zijn er in verschillende vormen. Er zijn redenen om voor een bepaalde **ondernemingsvorm** te kiezen. Dit kunnen fiscale redenen zijn of juridische redenen; meer of minder juridische bescherming. Met fiscale redenen wordt hier fiscaal voordeel bedoeld: belastingvoordeel. Juridische bescherming heeft betrekking op persoonlijke aansprakelijkheid. Als een bedrijf failliet gaat is het met bepaalde ondernemingsvormen mogelijk dat het privévermogen van de eigenaar aangesproken wordt. Er zijn ook ondernemingsvormen waarbij privévermogen beschermd is en dus niet aangesproken kan worden.

De meest voorkomende ondernemingsvormen zijn:

- een eenmanszaak
- een vof
- een cv
- een bv
- een nv

Welk bedrijf je ook start, in alle gevallen mag je jezelf startend ondernemer noemen.

Praktijkvoorbeeld: Henry Ford en Elon Musk; briljante ondernemers

Net als autopionier Henry Ford is Tesla-baas Elon Musk een briljante ondernemer. Beiden staan te boek als pioniers. Henry Ford (1863-1947) maakte de auto met een verbrandingsmotor in zo'n twaalf jaar tijd van een speeltje voor de rijke elite tot een product voor de massa. Elon Musk (1971) stapte in 2003 in een bedrijfje dat elektrische sportwagens bouwde en bewees met de Tesla dat er een markt voor elektrische auto's bestaat.

Ford dwong dealers om auto's af te nemen, ook al hadden ze daar geen bestellingen voor opgegeven. De verkopers verkochten de auto's met een kleine winst, of soms zelfs met verlies. Het alternatief was om Ford-verkoper af te zijn.

Tesla heeft wereldwijd zo'n 350 'stores' waar potentiële klanten de wagens bekijken. Bestellen moeten ze online en rechtstreeks bij het bedrijf doen. Zo vermijdt Tesla belangenconflicten met verkopers die zowel benzine-, diesel- als elektrische wagens aanbieden.

Bron: fd.nl

Figuur 7 Ford Model T Touring 1925 (Bron: en.wikipedia.org)

Figuur 8 Tesla model S (Bron: Shutterstock)

Eenmanszaak

De meeste nieuwe bedrijven starten als **eenmanszaak**. Een eenmanszaak heeft één eigenaar en kan mensen in loondienst hebben.

De eigenaar is aansprakelijk voor het bedrijf en draagt alle risico's. Alle winst die het bedrijf maakt, is ook voor de eigenaar. Gaat het bedrijf failliet, dan blijft de eigenaar financieel aansprakelijk als de schulden niet uit de opbrengsten van het bedrijf betaald kunnen worden.

Oprichting eenmanszaak

Als ondernemingsvorm is de eenmanszaak de eenvoudigste vorm om te starten. Het enige wat je hoeft te doen, is langsgaan bij de Kamer van Koophandel (KvK) en de nieuwe onderneming inschrijven in het handelsregister.

Figuur 9 Bedrijven staan ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel. (Bron: Shutterstock)

Als oprichter ontvang je dan meteen een KvK-nummer. De KvK is er niet alleen maar om een bedrijf te registreren. Je kunt er ook terecht om advies en informatie in te winnen. Bijvoorbeeld over de te kiezen bedrijfsvorm of over het inrichten van je administratie.

Praktijkvoorbeeld: De bakkerij

Gegeven

Bakker Bart Appelflap gaat brood leveren aan de plaatselijke supermarkt. Hiervoor investeert hij in een nieuwe oven en neemt hij drie personeelsleden aan. Voor de investering sluit hij een lening af bij de bank.

Gevraagd

Is er nog steeds sprake van een eenmanszaak?

Oplossing

Ja, er is nog steeds sprake van een eenmanszaak. De eigenaar van een eenmanszaak kan personeel in dienst nemen. De ondernemingsvorm is dan nog steeds een eenmanszaak, omdat de eigenaar alle risico's draagt en alle winst ontvangt.

Figuur 10 Een eenmanszaak heeft één eigenaar. Er kunnen wel meerdere mensen werken. (Bron: Shutterstock)

Vennootschap onder firma (vof)

Binnen een **vennootschap onder firma (vof)** werken verschillende eigenaren samen onder één bedrijfsnaam. Deze firma heeft dus meerdere eigenaren die zeggenschap hebben. De eigenaren moeten samen besluiten nemen waardoor ze rekening moeten houden met elkaars wensen.

Figuur 11 In een vof werken meerdere partners samen. (Bron: Shutterstock)

Oprichting vof

Een vof oprichten gaat op dezelfde manier als een eenmanszaak: langsgaan bij de Kamer van Koophandel en de nieuwe onderneming inschrijven in het handelsregister. De oprichters ontvangen ook hier een KvK-nummer. Het enige verschil is dat er nu meerdere vennoten worden geregistreerd.

Praktijkvoorbeeld: De bakkerij breidt uit

Het gaat goed met Bakker Bart Appelflap en hij besluit om twee personeelsleden aan te nemen. In totaal werken er nu vijf mensen bij zijn bedrijf. Ook zijn zoon, Bart jr., werkt sinds de opening bij het bedrijf. Zijn vader besluit om hem mede-eigenaar te maken.

Vader en zoon gaan samen naar de Kamer van Koophandel en veranderen daar de ondernemingsvorm. Voortaan is het bedrijf een vof.

Figuur 12 Verschillende eigenaren werken samen in een vof. Ze zijn samen verantwoordelijk voor de winst en de schulden van het bedrijf. (Bron: Shutterstock)

Commanditaire vennootschap (cv)

Bij een **commanditaire vennootschap** (cv) wordt er onderscheid gemaakt tussen beherende vennoten (bestuurders) en vennoten die slechts een financiële inbreng hebben (stille vennoten).

De beherende vennoten besturen de onderneming en zijn bevoegd te handelen namens de vennootschap. De beherende vennoten brengen een deel van het vermogen in en zijn de werkende vennoten. Zij zijn bestuurders en vormen de directie. Het overige deel van de investering wordt gedaan door de stille vennoten. De stille vennoten staan buiten het bedrijf als het gaat om het besturen van het bedrijf. De bestuurders zijn risicoaansprakelijk. Ook hun privékapitaal kan worden aangesproken bij een faillissement. De stille vennoten zijn alleen aansprakelijk voor het ingebrachte deel.

Oprichting cv

Ook een cv moet worden ingeschreven bij de KvK. De persoonlijke gegevens van de beherende vennoten worden opgegeven. Van de stille vennoten wordt alleen geregistreerd hoeveel het er zijn en wat ze inbrengen. Er worden geen persoonlijke gegevens van ze in het handelsregister opgenomen.

Figuur 13 Stille vennoten werken niet in het bedrijf. Ze kunnen wel advies geven. (Bron: Shutterstock)

Praktijkvoorbeeld: De bakkerij breidt nog verder uit

Bakker Bart Appelflap heeft al een aantal jaren twee eigenaren: vader en zoon. Het bedrijf loopt goed. Het dorp waar de bakker zit is uitgebreid met een aantal woonwijken. Daardoor is er meer vraag naar bakkersproducten dan nu geproduceerd kan worden.

Twee kennissen zien veel in het bedrijf en bieden aan te willen investeren in nieuwe ovens. Ze willen verder geen bemoeienis met het bedrijf en zijn alleen geïnteresseerd in een deel van de winst.

Vader en zoon gaan met de kennissen naar de Kamer van Koophandel. Daar veranderen ze de bedrijfsvorm in een cv. Er zijn beherende en stille vennoten.

Besloten vennootschap (bv)

Bij een **besloten vennootschap** (bv) stopt een aantal personen geld in het bedrijf door er een aandeel in te nemen. Ze zijn dan aandeelhouders van de bv. De aandelen staan op naam en zijn niet vrij overdraagbaar. Dit maakt de vennootschap besloten. De beperkte overdraagbaarheid is geregeld in de wet. De besloten vennootschap houdt een aandeelhoudersregister bij. Dit is een register waaruit blijkt welke personen voor hoeveel aandelen in het kapitaal van de besloten vennootschap deelnemen. Een belangrijk kenmerk is de beperkte aansprakelijkheid van de aandeelhouders voor schulden van de besloten vennootschap. Ze zijn alleen aansprakelijk voor de waarde van hun aandelenpakket.

De bv is in dit geval rechtspersoon met eigen rechten en plichten. Het kopen van middelen en machines gaat nu vanuit de bv. Dit geldt ook voor het voldoen van betaling van bijvoorbeeld loon en het betalen van rekeningen. Bij een faillissement is de bv aansprakelijk voor de schulden en niet de aandeelhouders.

Oprichting bv

Een bv wordt opgericht bij een notaris met een notariële akte. Hierin staan onder andere de statuten van de vennootschap. In de statuten is de naam van de bv opgenomen, het doel van de bv en de zetel van de bv. Die moet in Nederland zijn. Is er geen notariële akte, dan is de bv nooit tot stand gekomen volgens de wet.

Figuur 14 Een bv wordt opgericht bij de notaris, samen met de aandeelhouders. (Bron: Shutterstock)

De bestuurders van de bv zijn verplicht ervoor te zorgen dat de bv wordt ingeschreven in het handelsregister bij de Kamer van Koophandel. De dagelijkse leiding van de bv berust bij het bestuur. Dit bestuur wordt in het dagelijks leven de directie genoemd. De bestuurders van de onderneming zijn niet aansprakelijk voor de schulden van de bv. Bij een faillissement kunnen de bestuurders alleen hoofdelijk aansprakelijk worden gesteld als onbehoorlijk bestuur de oorzaak is van een faillissement.

Naamloze vennootschap (nv)

De **naamloze vennootschap** (nv) is een rechtspersoon waarvan het maatschappelijk kapitaal verdeeld is in aandelen die vrij overdraagbaar zijn. De aandelen kun je dan op de beurs kopen.

De naamloze vennootschap is 'naamloos' omdat er bij de nv geen verplichting bestaat tot het houden van een register van aandeelhouders. De vennoten zijn dus anoniem. De nv is de meest geschikte vennootschap voor grootschalig aandeelhouderschap van vennoten die elkaar niet hoeven te kennen. Beperkte aansprakelijkheid en rechtspersoonlijkheid zijn logischerwijs verbonden met deze anonimiteit.

Figuur 15 Hoofdkantoor van Philips Lighting nv (Bron: Mig de Jong / Commons Wikimedia)

Oprichting nv

Om een nv op te richten moet aan de volgende eisen voldaan zijn:

- oprichting van de nv gebeurt bij de notaris door middel van een notariële akte;
- bij oprichting van de nv moet het geplaatste en gestorte kapitaal minimaal € 45.000 zijn;
- de statuten moeten aan de eisen van de wet voldoen.

Praktijkvoorbeeld: De keuze van Alex

Het bedrijf van Ruud is nu een eenmanszaak, maar Ruud heeft aangeboden voorlopig aan te blijven als stille vennoot. Alex hoeft dan niet in een keer het bedrijf te kopen. Met deze informatie is Alex naar de Kamer van Koophandel gegaan. Daar heeft hij een gesprek gehad over de voor- en nadelen van alle ondernemingsvormen.

Na het gesprek weet Alex nog niet wat hij moet doen. Hij praat met een van zijn vrienden, Mo, over zijn plannen. Mo heeft zelf een eenmanszaak en huurt af en toe iemand in als hij te veel werk heeft, of om een grote klus uit te voeren. Mo zegt dat hij niet de verantwoordelijkheid zou willen over zo veel personeel. En hij zegt iets waar Alex lang over na moet denken: als je zo'n groot bedrijf hebt, ga je dan zelf nog wel op pad voor onderhoud bij de klant?

Alex denkt nog een paar dagen na. Dan vertelt hij Ruud dat hij een besluit heeft genomen: hij gaat het bedrijf niet overnemen. Maar als Ruud het bedrijf verkoopt, mag de nieuwe eigenaar hem altijd inhuren. Alex gaat een eenmanszaak beginnen – hij blijft liever veel op de werkvloer.

Figuur 16 Alex is bang dat hij als eigenaar van een zelf minder op de werkvloer kan staan. (Bron: Shutterstock)

Wat is een zzp'er?

Je kunt kiezen voor een van de ondernemingsvormen, maar je kunt ook werken als **zzp'er**: zelfstandige zonder personeel. Andere namen die je tegenkomt zijn freelancer of zp'er: zelfstandige professional. Zzp is geen rechtsvorm, geen bedrijfsvorm. Een zzp'er kan zich daarom niet inschrijven bij de Kamer van Koophandel. Veel zzp'ers kiezen er daarom voor het bedrijf als eenmanszaak in te schrijven bij de Kamer van Koophandel.

Zzp betekent zelfstandige zonder personeel. Begin je jouw bedrijf als zzp'er, dan kun je geen mensen in loondienst hebben. Werk je als zzp'er, dan lijkt je situatie het meest op die van een eigenaar van een eenmanszaak. Alle winst die je maakt is voor de zzp'er. Als er

iets misgaat, bijvoorbeeld omdat de werkzaamheden niet goed zijn uitgevoerd, dan zijn de kosten voor de zzp'er. Als je als zzp'er niet meer aan je verplichtingen kunt voldoen, ga je failliet. Je bent dan ook verantwoordelijk voor alle schulden.

Praktijkvoorbeeld: Zelfstandige zonder personeel

Janus is stukadoor. Hij is heel goed in zijn werk en krijgt regelmatig de vraag van klanten of ze hem zelf kunnen inhuren. Hierin ziet Janus een kans om meer te gaan verdienen. Hij gaat uit loondienst bij zijn huidige werkgever en gaat zichzelf verhuren. Hij spreekt een uurtarief af en gaat zelf klussen aannemen. Hij is nu zzp'er geworden. Als zzp'er kan hij zich niet inschrijven bij de Kamer van Koophandel.

Janus had er ook voor kunnen kiezen om een eenmanszaak op te richten. Dan moet hij zich wel inschrijven bij de Kamer van Koophandel. Bij de dagelijkse werkzaamheden en inkomsten zal hij verder geen verschil merken.

Figuur 17 Als je jezelf laat inhuren als zzp'er kun je per uur vaak meer verdienen dan in loondienst. (Bron: Shutterstock)

Waar moet je aan denken als je gaat werken als zzp'er?

Veel mensen die starten als zzp'er doen dit omdat ze denken zo meer te kunnen verdienen. Het uurtarief van een zzp'er is meestal hoger dan het bedrag dat iemand in loondienst per uur krijgt. Maar een zzp'er krijgt ook te maken met kosten die je moet terugverdienen. Dit zijn er meer dan je misschien denkt:

- een verzekering, voor als je arbeidsongeschikt raakt;
- kosten voor opleidingen en trainingen;
- alle kosten voor materialen;
- een pensioenvoorziening.

Als een zzp'er met vakantie gaat of ziek wordt, krijgt hij niet betaald. Ook als hij opleidingen volgt, krijgt hij niet betaald. Dit noem je niet-declarabele uren. Met de uren die je wel werkt, de declarabele uren, moet je genoeg verdienen om deze niet-declarabele uren op te vangen.

Daarnaast moet een zzp'er zelf voor een heleboel zaken zorgen. Denk maar aan de administratie: de facturen, maar ook het doen van de btw-aangifte. De telefoon zal hij zelf moeten aannemen. Heeft hij materialen nodig, dan zal hij deze zelf moeten bestellen en moeten zorgen voor een plek om de voorraad neer te leggen. En: hij moet zelf zorgen

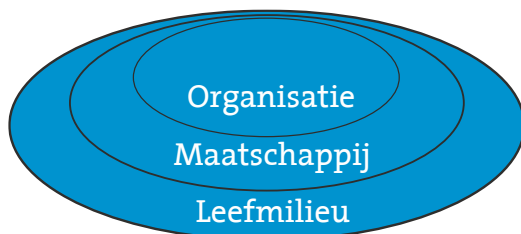
voor nieuwe opdrachten. Is hij klaar met een klus, dan is er niet vanzelf een volgende klus om aan te beginnen.

Figuur 18 Ga je werken als zzp'er, dan is het belangrijk een goed uurtarief te berekenen. (Bron: Shutterstock)

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Het milieu gaat steeds een grotere rol spelen in onze maatschappij. We moeten zuinig zijn op het milieu voor onszelf, maar ook voor de toekomstige generaties. Hierdoor wordt er druk uitgeoefend op organisaties en bedrijven als het gaat om hun milieuverantwoordelijkheid. Zo wordt de wet- en regelgeving strenger.

Figuur 19 Organisaties zijn een onderdeel van de maatschappij die een onderdeel is van ons (leef)milieu. (Bron: ThiemeMeulenhoff)

Maatschappelijk verantwoord ondernemen (mvo) is een vorm van ondernemen gericht op de drie P's:

- Profit = winst, winst wordt ook wel economische prestatie genoemd;
- People = mensen, goed zorgen voor de mensen en de generaties na ons;
- Planet = planeet, goed zorgen voor de aarde en het milieu.

Dit noemen we ook wel de triple-P-benadering.

Waar grote multinationals over mvo spreken, gebruikt het mkb meestal de term **duurzaam ondernemen**. De theoretische achtergronden zijn hetzelfde, maar de praktische vertaling in het bedrijf is anders. Het mkb richt zich bij het vorm geven aan duurzaamheid in eerste instantie sterk op de interne organisatie: milieu en medewerkers. Bij duurzaam ondernemen houdt het bedrijf bij alle bedrijfsbeslissingen zo veel mogelijk rekening met het milieu en meer welzijn van medewerkers.

Praktijkvoorbeeld: Duurzaam ondernemen

Een leverancier van kantoormeubilair Desk & Chair is een bedrijf dat maatschappelijk verantwoord onderneemt. Ingeruild projectmeubilair wordt opnieuw verhuurd aan startende ondernemers. Desk & Chair blijft eigenaar van het meubilair en zorgt ervoor dat het meubilair opnieuw verhuurd wordt. Als dit niet meer mogelijk is, recyclen ze de oude materialen.

Door het opnieuw verhuren maken ze winst. De aarde en het milieu worden minder belast omdat er minder kantoormeubelen weggegooid worden door ze te recyclen.

Figuur 20 Ook de Nederlandse meubelmakers van Gispen hebben duurzaamheid hoog in het vaandel. (Bron: Peter Hiltz / Hollandse Hoogte)

Samenvatting

Bedrijven en organisaties zijn een onderdeel van onze maatschappij. Iedereen heeft in zijn leven te maken met bedrijven en organisaties. Bedrijven hebben bestaansrecht omdat ze winst willen maken en moeten maken om te bestaan. Het personeel moet immers ook inkomsten hebben voor de werkzaamheden die ze uitvoeren. Daarnaast vervullen organisaties en bedrijven maatschappelijke behoeftes. Dit kunnen producten of diensten zijn.

Een bedrijf dat producten maakt wordt ook wel een fabrikant genoemd. Bedrijven zijn er in verschillende soorten. Er zijn redenen om voor een bepaalde ondernemingsvorm te kiezen. Dit kunnen fiscale redenen zijn of het kiezen voor meer of minder juridische bescherming. De verschillende ondernemingsvormen hebben specifieke voor- en nadelen.

De meest gebruikte ondernemingsvormen zijn eenmanszaak, vof, cv, bv en nv.

Wanneer een bedrijf gestart wordt, is het vaak een eenmanszaak. Een eenmanszaak heeft één eigenaar en kan mensen in loondienst hebben. De eigenaar is hoofdelijk aansprakelijk voor het bedrijf en draagt alle risico's (aansprakelijkheid en schulden) maar de winst komt de eigenaar ook toe.

Bij een vennootschap onder firma (vof) werken een aantal eigenaren samen onder één bedrijfsnaam. Deze firma heeft dus meerdere eigenaren die zeggenschap hebben.

Bij een commanditaire vennootschap wordt onderscheid gemaakt tussen beherende vennoten (bestuurders) en vennoten die slechts een financiële inbreng hebben (stille vennoten). De beherende vennoten besturen de onderneming en zijn bevoegd te handelen namens de vennootschap.

Bij een besloten vennootschap investeert een aantal personen geld in het bedrijf door er een aandeel in te nemen. De aandelen staan op naam en zijn niet vrij overdraagbaar. Dit maakt de vennootschap besloten. De beperkte overdraagbaarheid is geregeld in de wet. De bv is in dit geval rechtspersoon met eigen rechten en plichten. Een bv wordt opgericht bij een notaris. We spreken dan van een notariële akte. De akte bevat onder andere de statuten van de vennootschap.

De naamloze vennootschap is een rechtspersoon waarvan het maatschappelijk kapitaal verdeeld is in aandelen die vrij overdraagbaar zijn.

De naamloze vennootschap is 'naamloos' omdat er bij de nv geen verplichting bestaat tot het houden van een register van aandeelhouders. Een nv kan als enige rechtspersoon een beursnotering aanvragen. Het kapitaal van een nv kan worden ingebracht door een zeer groot aantal personen, zeker wanneer de nv beursgenoteerd is. Oprichting van een nv geschiedt bij de notaris door middel van een notariële akte

Een bedrijf kan ook gestart worden in de vorm van zzp. Zzp betekent zelfstandige zonder personeel. Zzp bedrijf kan geen mensen in loondienst hebben. De eigenaar draagt dus ook hier alle risico's (aansprakelijkheid en schulden). De winst komt de eigenaar ook toe. Zzp is geen rechtsvorm, dus inschrijven bij de Kamer van Koophandel is niet mogelijk.

Ons milieu gaat een steeds grotere rol spelen in onze maatschappij. We moeten zuinig zijn op ons milieu voor onszelf maar ook voor de toekomstige generaties.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen of duurzaam ondernemen is een vorm van ondernemen gericht op:

- Profit = winst, winst wordt ook wel economische prestatie genoemd;
- People = mensen, goed zorgen voor de mensen en de generaties na ons;
- Planet = planeet, goed zorgen voor de aarde en het milieu.

Dit noemen we ook wel de triple-P-benadering.

Video

Bekijk de video over de 7 kwaliteiten van een succesvolle onderneming:

<http://qr.linktm.nl/qr2004579>.

Bekijk de video over ondernemen: <http://qr.linktm.nl/qr2004580>.

Bekijk de video over het belang van een ondernemingsplan: <http://qr.linktm.nl/qr2004581>.

Bekijk de video over uurtarief: <http://qr.linktm.nl/qr2004581>.

Begrippen

Bedrijf	Een samenwerking van mensen met als doel het vervullen van maatschappelijke behoeftes door producten of diensten aan te bieden.
Bedrijfstak	Bedrijven die dezelfde soort goederen of diensten maken, vormen samen een bedrijfstak.
Branche	Een branche is een groep van bedrijven die samen actief zijn in een bepaalde groep goederen en diensten.
Besloten vennootschap (bv)	Ondernemingsvorm waarbij sprake is van aandeelhouders, die ieder een bedrag investeren in een bedrijf. De aandelen staan op naam en zijn niet overdraagbaar
Commanditaire vennootschap (cv)	Ondernemingsvorm waarbij sprake is van bestuurders (beheerende vennoten), die ook de werkzaamheden in het bedrijf verrichten, en vennoten die alleen een financiële inbreng hebben (stille vennoten).
Duurzaam ondernemen	Bij het ondernemen rekening houden met het milieu en het welzijn van de mens.
Eenmanszaak	Ondernemingsvorm waarbij sprake is van een eigenaar.
Mkb	Midden- en kleinbedrijf. Dit zijn alle microbedrijven, kleinbedrijven en middelgrote bedrijven samen.
Naamloze vennootschap (nv)	Een rechtspersoon waarvan het maatschappelijk kapitaal verdeeld is in aandelen die vrij overdraagbaar zijn.
Ondernemingsvorm	De verschillende rechtsvormen die bedrijven kunnen hebben.
Vergunning	Officiële toestemming van de overheid om een bepaalde activiteit uit te voeren.
Vennootschap onder firma (vof)	Ondernemingsvorm waarbij verschillende eigenaren samen het bedrijf besturen.
Zzp'er	Zelfstandige zonder personeel, ook wel freelancer genoemd.

Theorieopdrachten

- 1 Banks B.V. heeft vijftien medewerkers. Het bedrijf ondersteunt jonge ondernemers, die net met hun bedrijf zijn begonnen. Ze geven bijvoorbeeld advies over het opzetten van de administratie en de zoektocht naar klanten. Banks B.V. vraagt geen geld voor de diensten. De ondernemers betalen Banks B.V. door zelf ook advies te geven, of door een dienst uit te voeren. Het bedrijf heeft een subsidie van de gemeente gekregen om deze service te verlenen. Er werken twee mensen bij het bedrijf.

Kies de juiste kenmerken bij de omschrijving.

Banks B.V. is een **profit** | **not-for-profit**-bedrijf.

Banks B.V. is een **dienstverlenende organisatie** | **fabrikant**.

Banks B.V. heeft een **economische doel** | **maatschappelijke behoefte**.

Banks B.V. hoort **wel** | **niet** bij het mkb.

- 2 Wie heeft de zeggenschap over een bv?

.....

- 3 Waarom is een naamloze vennootschap 'naamloos'?

.....

.....

.....

.....

- 4 Je werkt als kok in de keuken samen met een chef-kok. Het restaurant is een commanditaire vennootschap (cv). Je vindt dat je door goed functioneren recht hebt op een hoger loon.

Bij wie ga je dit vragen?

- Bij één van de eigenaren
- Bij een stille vennoot omdat hij een geldschieter is
- Bij de vakbond omdat zij de CAO goed kennen
- Bij de chef-kok omdat hij je leidinggevende is

- 5 Zzp betekent:

- zelfstandige zonder profit
- zelfstandige zonder personeel
- zelfstandige zonder producten
- zelfstandige zonder productie

Opdrachten uit de praktijk

- 1** Pedro doet de mbo-opleiding Research Instrumentmaker. In zijn vrije tijd maakt hij onderdelen voor bedrijven. Ook ontwerpt hij onderdelen en verkoopt deze op Markplaats. Na verloop van tijd wordt het tijd dat hij een ondernemer wordt.

Welke ondernemingsvorm(en) passen het beste bij zijn op te richten onderneming?

Licht je antwoord toe.

- 2** Twee elektromonteurs besluiten samen een nieuwe onderneming op te zetten. Ze gaan hier allebei in werken. Ze delen alle kosten en ook de winst.

- a** Welke bedrijfsvorm is hier van toepassing?

- b** Wat zijn twee voordelen van deze bedrijfsvorm?

- 3** Bakker Bart Appelflap gaat opnieuw investeren en nieuwe werkruimte bouwen. Er komt een nieuwe productiehal met productielijnen om brood te bakken. Er wordt voor ondernemingsplan geschreven waarin de omzet voor de komende jaren wordt geraamd op € 2.500.000,- Er wordt in heel Nederland brood geleverd aan supermarkten. De bank investeert mee in de nieuwe broodfabriek voor € 1.000.000,-

- a** Voor welke bedrijfsvorm zal gekozen gaan worden en waarom?

---

b Hoe moet dit geregeld worden?

.....

.....

.....

4 Van de auto's in Nederland heeft ongeveer 90% een brandstofmotor. Onze overheid wil het 'elektrisch rijden' stimuleren.

Waarom wil onze overheid dit?

.....

.....

.....

5 Er zijn inmiddels veel bedrijven in ons land die duurzaam ondernemen. Het sparen van ons milieu en ook de levensduur van producten is hierbij van groot belang.

Waarom is de levensduur steeds belangrijker geworden?

.....

.....

.....

6 Welke betekenis heeft People bij de triple-P-benadering?

.....

.....

.....

7 Je hebt gelezen over Alex en zijn keuze om het goedlopende bedrijf van Ruud niet over te nemen.

Welke keuze zou jij maken als je in Alex' schoenen zou staan?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- 8** Wat is het verschil tussen een zzp'er en een eigenaar van een eenmanszaak?

.....

.....

.....

.....

.....

- 9** Wat is het verschil tussen een nutsbedrijf en een dienstverlenend bedrijf?

.....

.....

.....

.....

.....

- 10** De ondernemingsvorm van een bedrijf heeft invloed op hoe het bedrijf bestuurd wordt. In 2018 wilde Unilever nv van twee hoofdkantoren naar een hoofdkantoor gaan. Het hoofdkantoor zou in Rotterdam komen.

Gebruik internet om het antwoord te vinden op de volgende vraag.

- a** Wat is Unilever nv voor een bedrijf?

.....

.....

- b** Waarom is het hoofdkantoor van Unilever nv in 2018 niet verhuisd naar Rotterdam?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- c** Wie heeft uiteindelijk de knoop doorgehakt?

.....

Evaluatie en reflectie

Checklist

Hier zie je een lijst met onderwerpen die aan de orde zijn geweest.

Je kunt:

- verklaren waarom bedrijven bestaan.
- aangeven welke doelen bedrijven hebben.
- de verschillende bedrijfsvormen noemen.
- de voor- en nadelen van de bedrijfsvormen noemen.
- aangeven wie in welke bedrijfsvorm aansprakelijk is voor de schulden van een bedrijf.
- aangeven wanneer inschrijven bij de KvK nodig is.
- aangeven wanneer oprichting bij de notaris nodig is.
- verklaren wat aandelen zijn.
- aangeven wanneer een omgevingsvergunning deze nodig is.
- aangeven wat maatschappelijk verantwoord ondernemen inhoudt.
- wat de triple-P-benadering betekent.

Bepaal voor jezelf welke onderwerpen je goed beheerst en welke je nog beter moet bestuderen.

Zelftoets

Test jezelf, maak de zelftoets.

- 1** Als iemand voor zichzelf begint, dan is dit vaak als
  - vof of bv
  - bv of nv
  - eenmanszaak of zzp-er
  - cv of nv

- 2** Een vof heeft
  - geen eigenaren
  - één eigenaar
  - meerdere eigenaren
  - wisselende eigenaren

- 3** Het grote voordeel van een bv ten opzichte van een eenmanszaak is
  - Een bv is rechtspersoon.
  - Een bv betaalt geen belastingen.
  - Een bv hoeft niet in te schrijven bij de KvK.
  - Een bv hoeft niet te worden opgericht bij de notaris.

- 4** Een cv heeft
  - beherende vennoten
  - stille vennoten
  - zowel beherende als stille vennoten
  - geen vennoten

- 5** Een nv heeft
- geen aandelen
  - weinig aandelen
  - veel aandelen
  - aandelen van verschillende waarde
- 6** De triple-P-benadering richt zich op
- Profit, Product, People
  - People, Product, Planet
  - Planet, Product, Profit
  - Profit, People, Planet
- 7** Wat is een fabrikant?
- een bedrijf dat producten maakt
  - een vereniging
  - een organisatie die diensten verleent
  - een vrijwilligersorganisatie
- 8** De afkorting bv betekent
- besloten vereniging
  - begeleidende vereniging
  - besloten vennootschap
  - begeleidende vennootschap
- 9** Wat is het kenmerkende verschil tussen een vof en een bv?
- Een vof wordt opgericht bij de notaris en een bv niet.
  - Een bv wordt opgericht bij de notaris en een vof niet.
  - Een vof heeft niet de doelstelling om winst te maken en een bv wel.
  - Een bv heeft niet de doelstelling om winst te maken en een vof wel.
- 10** Waarom is maatschappelijk verantwoord ondernemen belangrijk?
- We moeten zuinig zijn op ons milieu.
  - We mogen niet te veel werken.
  - We moeten niet te veel produceren.
  - We moeten niet te veel goederen verhandelen.